

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри підприємництва і
торгівлі

Протокол № 2 від 3 вересня 2018 р.

Зав. кафедри

С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник: Костакова Л.Д.,
асистент кафедри підприємництва і
торгівлі

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	1
Лекції, годин	-
Практичні / семінарські, годин	12
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	78
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – опанування практичними навичками розробки поточного плану основного виробничого підрозділу підприємства.

Завдання: здійснення календарного планування виробничої програми підрозділу підприємства (дільниці); обґрунтування потреби у ресурсах, необхідних для виконання виробничої програми, та розрахунок їх вартості; визначення загальної величини витрат на виробництво продукції; проведення експертизи сформованого варіанту плану за ключовими показниками діяльності підрозділу.

Предмет: напрямки поліпшення поточного (тактичного) планування діяльності підприємства і моделювання його економічного розвитку.

Зміст дисципліни розкривається у виконанні відповідних етапів, що передбачені практикумом:

Етап 1. Виробнича програма дільниці.

Етап 2. Обґрунтування потреби в основних засобах, оборотних та нематеріальних активах.

Етап 3. План дільниці з праці.

Етап 4. План дільниці по собівартості виробництва.

Етап 5. Ключові показники діяльності дільниці та оцінка якості сформованого плану.

3. Структура дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Розробка виробничої програми та її ресурсне обґрунтування					
Етап 1. Виробнича програма дільниці	17	-	2	-	15
Етап 1. Обґрунтування потреби в основних засобах, оборотних та нематеріальних активах	18	-	3	-	15
Етап 3. План дільниці з праці	17	-	2	-	15
Разом за змістовим модулем 1	52	-	7	-	45
Змістовий модуль 2. Фінансові результати діяльності					
Етап 4. План дільниці по собівартості виробництва	20	-	2	-	18
Етап 5. Ключові показники діяльності дільниці та оцінка якості сформованого плану	18	-	3	-	15
Разом за змістовим модулем 2	38	-	5	-	33
Усього годин	90	-	12	-	78

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
1.	Виробнича програма дільниці	2
2.	Обґрунтування потреби в основних засобах, оборотних та нематеріальних активах	3
3.	План дільниці з праці	2
4.	План дільниці по собівартості виробництва	2
5.	Ключові показники діяльності дільниці та оцінка якості сформованого плану	3

5. Індивідуальні завдання

За індивідуальними даними для варіативного виконання завдань практикуму з економіки підприємства провести комплекс взаємопов'язаних розрахунків з виділенням наступних функціональних розділів плану:

Розділ 1. Виробнича програма дільниці;

Розділ 2. Обґрунтування потреби в основних засобах, оборотних та нематеріальних активах;

Розділ 3. План дільниці з праці;

Розділ 4. План дільниці по собівартості виробництва;

Розділ 5. Ключові показники діяльності дільниці та оцінка якості

сформованого плану.

Підготовка загального висновку відносно доцільності реалізації розробленого плану діяльності дільниці.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Тема	Кількість годин самостійної роботи	Форми самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Розробка виробничої програми та її ресурсне обґрунтування	45	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: складання річного виробничого плану; визначення квартальних завдань по виробництву; розрахунок розміру і структури основних засобів; планування амортизації основних засобів; розрахунок розміру нематеріальних активів та їх амортизації; планування розміру і структури оборотних активів; планування вартості і структури майна дільниці; складання балансу робочого часу робітника; розрахунок потреби в персоналі дільниці; планування фонду оплати праці робітників; визначення планового розміру коштів на оплату праці управлінського персоналу. Джерело [1-7, 9-11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка коментаря і висновків до 1-го, 2-го та 3-го етапів практикуму.	Тестування, індивідуальне опитування, презентація висновків по 1-му, 2-му та 3-му етапам практикуму
Змістовий модуль 2. Фінансові результати діяльності	33	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: розрахунок прямих калькуляційних статей виробничої собівартості; складання кошторисів витрат та їх віднесення на собівартість окремих видів продукції; складання кошторису витрат дільниці; розрахунок ключових показників діяльності дільниці. Джерело [1-7, 9-11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка коментаря і висновків до 4-го та 5-го етапів практикуму. 4. Оформлення звіту з практикуму.	Тестування, індивідуальне опитування, презентація висновків по 4-му та 5-му етапам практикуму

7. Результати навчання

1.	Розуміння сутності планування як функції управління, його принципів, видів і методів
2.	Уміння розробляти поточні (тактичні) плани підрозділу підприємства
3.	Уміння оформлювати результати планових розрахунків у табличному і схематичному вигляді
4.	Уміння складати коментарі до планових розрахунків
5.	Уміння проводити аналіз якості розробленого плану, визначати його сильні і слабкі сторони
6.	Знання особливостей поточного планування у підрозділі підприємства

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання		100
40	30	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій
2. Програма та методичні рекомендації з тренінгу
3. Комплекти індивідуальних завдань, навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Березін О.В. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.В. Березін, Л.М.Березіна, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2009. – 390 с.

2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / І.М. Бойчик. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
3. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: Олді-плюс, 2015. – 668 с.
4. Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства: навч. посіб. / М.В. Володькіна.- К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 196 с.
5. Волошина С.В. Економіка праці: Курс лекцій і навчально - методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни: навч. посіб. / Волошина С.В., Чорноморченко Н.В., Чорноморченко І.С. – Дніпропетровськ : Пороги, 2002. – 342 с.
6. Волошина С.В. Тренінг з економіки підприємства [ел.видання]: прогр. та метод. рек. / С.В. Волошина; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2016. – 40 с.
7. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літ-ри, 2010. – 488с.
8. Горлачук В.В. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.В. Горлачук, І.Г. Яненко. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 344 с.
9. Економіка підприємства: підруч. / за заг. та наук. ред. Г.О.Швиданенко. - [вид. 4-те, перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2009. – 816 с.
10. Економіка підприємства: підруч. / за заг. ред. Л.Г. Мельника. – Суми: Університетська книга, 2012. – 864 с.
11. Економіка підприємства: навч. посіб. / за ред. А.В.Шегди. – К.: Знання-Прес, 2001. – 335 с.
12. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. / О.С. Іванілов. [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
13. Петрович Й.М. Економіка підприємства: підруч. / За ред. Й.М. Петровича.- Львів: Магнолія плюс, 2004.- 680 с.
14. Прадиус Ю.И. Экономика предприятия: учеб. пособ. / Ю.И. Прадиус. - Харьков: ООО «Одиссей», 2006. – 416 с.
15. Примак Т.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / Т.О. Примак.– К.: Вікар, 2001. – 178с.
16. Цигилик І.І. Економіка підприємств (в питаннях і відповідях): навч. посіб. / І.І. Цигилик, Я.Р. Бибик, М.Я. Ємбрик, В.Ф. Парашук. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 212 с.
17. Шваб Л.І. Економіка підприємств: навч. посіб. / Л.І. Шваб.[4-е вид.]. – К.: Каравела, 2007. – 584 с.

Допоміжна

18. Организация, планирование и управление деятельностью промышленного предприятия / [Антонец А.В., Белов Н.А., Бухало С.М. и др.]; под ред. С.М. Бухало. – [2-е изд., перераб. и доп.] - К. : Выща шк. Головное изд-во, 1989.- 472с.
19. Организация, планирование и управление машиностроительным производством : уч. пособ. / Б.Н. Родионов, Н.А. Саломатин, Л.Г. Осадчая и др.; под общ. ред. Б.Н. Родионова. - М.: Машиностроение, 1989. – 328 с.
20. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посіб. / Ю.С. Цал-Цалко.

– К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с.

21. Риггс Д. Производственные системы: планирование, анализ, контроль / Д. Риггс; пер. с англ. - М.: Прогресс, 1972. – 340 с.

22. Справочник начальника цеха промышленного предприятия / [Арабянц З.А., Благодарев И.М., Канцидал В.М. и др.]; под ред. И.М. Благодарева, С.С. Слуцкого. – М. : Экономика, 1987. – 446 с.

23. Справочник цехового экономиста / [Грузнов И.И., Огурцов П.А., Палтусова В.Ф., Ярославская С.Б.]. – [3-е изд., перераб. и доп.] – Одесса : Маяк, 1990. – 368 с.

Інформаційні ресурси:

24. Законодавство України [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Статистична інформація [Електронний ресурс]: офіційний сайт Державної служби статистики України. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

26. Нормативна база [Електронний ресурс]: офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. - Режим доступу: <http://www/mlsp.gov.ua>.

Нормативно-правові акти:

27. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV: за станом на 01.05.2016р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

28. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI: за станом на 01.02.2016р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

29. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. №108/95-ВР: станом на 16.01.2016р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

30. Інструкція зі статистики заробітної плати: Наказ Державного комітету статистики України від 13.01.2004 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

31. П(С)БО Положення (стандарт) бухгалтерського обліку – Законодавство України 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua>.

32. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности / Приказ Министерства промышленной политики Украины от 09.07.2007 г. № 373. – К., 2007. – 321с.

33. Про розрахунок норми тривалості робочого часу на ... рік: Лист Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/mlsp.gov.ua>.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри

_____ С.В. Волошина

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАКТИКУМ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА»**

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1.	3		7	Лютий 2019 року	45	Лютий 2019 року	25.02.2019 р.
2	Змістовий модуль 2.	3		5		33	Квітень 2019 року	20.04.2019 р.